

DOSSIER JURISPRUDENTIE SCHADEVERZEKERINGEN

Rechtbank Overijssel, 17 augustus 2022
Nr. ECLI:NL:RBOVE:2022:3647

Is moeder aansprakelijk voor schade aan zoon?

Als openingszet voor het nieuwe jaar bespreek ik dit vonnis. Het is een leerzaam vonnis voor mensen met interesse voor inzicht in verkeersgedrag van kinderen.

De feiten zijn als volgt: op zaterdag 8 september 2007 werd een 7-jarige jongen aangereden door een auto in de gemeente Eindhoven. De jongen raakte zeer ernstig gewond. De auto die met de jongen in botsing kwam was conform de WAM verzekerd bij de Noordhollandsche van 1816, hierna Nh1816.

Van belang is dat toen het ongeval plaatsvond, de moeder – met drie van haar kinderen – op de ter plaatse aanwezige middenberm stond te wachten tot zij veilig kon oversteken. Ter plaatse werd het verkeer, waaronder ook voetgangers door verkeerslichten geregeld. Twee van haar kinderen zaten in een dubbele kinderwagen. Haar zoon liep oorspronkelijk achter haar. Zijn moeder dacht dat hij voor het verkeerslicht was blijven wachten tot hij groen licht zou krijgen om de oversteek naar de middenberm te maken.

Nh1816 heeft aansprakelijkheid van haar verzekerde op grond van artikel 185 WVV aanvaard en een smartengeld van 120.000 euro betaald aan de jongen.

Nh1816 heeft de moeder van de jongen aansprakelijk gesteld. Nh1816 meende dat niet slechts haar verzekerde (risico)aansprakelijk is, maar ook de moeder. Zij had onvoldoende geprobeerd te voorkomen dat haar zoon niet met haar de weg overstak, maar tien à vijftien meter achterbleef en de voetgangersoversteekplaats alsnog – toen het voetgangerslicht rood licht uitstraalde – naar zijn moeder toe wilde rennen, met alle schadelijke gevolgen van dien.

Nh1816 heeft de moeder verzocht de schade te melden aan haar aansprakelijkheidsverzekeraar. De moeder bleek geen verzekeringsdekking te hebben.

Nh1816 heeft de moeder gedagvaard voor de Rechtbank Overijssel, zittingsplaats Almelo. Partijen twistten over de toedracht van het ongeval. Ik laat dat hier onbesproken. Ik vermeld slechts dat de rechtbank onder meer tot de conclusie kwam dat:

- het jongetje bij rood licht is overgestoken;
- het jongetje niet tegelijk met zijn moeder, broer en zusjes is overgestoken.

De vragen zijn dan: heeft de moeder tegenover het jongetje onzorgvuldig gehandeld (artikel 6:162 BW) en is zij tekortgeschoten in haar ouderlijk gezag jegens het jongetje (artikel 1:247 BW)?

De rechtbank verwijst daarvoor naar het arrest van Hof Leeuwarden van 25 september 1996, ECLI:NL:GHLEE:1996:AJ6409, r.o. 16:

‘Vooropgesteld dient te worden dat in de relatie ouders/kind voor ogen moet worden gehouden dat ouders bij de opvoeding van hun kind binnen redelijke grenzen, al naar gelang zijn leeftijd, een zekere mate van vrijheid dienen te geven teneinde het kind te doen opgroeien tot een maatschappelijk aangepast individu. Dit brengt niet alleen met zich dat niet iedere gevaar scheppende situatie voor een kind moet worden vermeden, maar ook dat, indien het kind toch iets overkomt, in aanmerking nemende de bijzondere relatie kind/ouders niet te snel een onrechtmatige daad van de ouder jegens het kind mag worden aangenomen.’

Vervolgens citeert de rechtbank twee rechtsoverwegingen uit het vonnis van Rechtbank Den Haag van 29 september 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:13985:

‘4.3. De rechtbank neemt tot uitgangspunt dat bij de beoordeling van de aansprakelijkheid van ouders jegens hun kind een verhoogde aansprakelijkheidsdrempel geldt. Dit houdt in dat de vraag of een ouder onrechtmatig jegens een kind heeft gehandeld, op grond van de bijzondere relatie tussen een ouder en zijn kind, minder snel moet worden beantwoord. De reden daarvoor zal hierna worden toegelicht.

4.4. Een ouder heeft op grond van het bepaalde in artikel 1:247 BW de plicht en het recht zijn minderjarige kind te verzorgen en op te voeden. Ingevolge lid 2 van genoemd artikel omvat verzorging en opvoeding onder meer de zorg en de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het kind. Een ouder heeft daarom de plicht het kind te behoeden voor gevaar. Een ouder moet op grond van lid 2 echter ook de ontwikkeling van de persoonlijkheid van het kind bevorderen. Hierbij past dat een ouder het kind de nodige vrijheid en zelfstandigheid gunt, zodat het kind zich kan ontwikkelen. Daarbij zal het kind onvermijdelijk aan risico's worden blootgesteld. Het is de eerste plaats aan de ouder om, aan de hand van zijn visie op de opvoeding en het karakter en de leeftijd van het kind, te bepalen welke risico's wel en welke niet aanvaardbaar zijn. De rechter heeft deze beoordelingsvrijheid van de ouder in beginsel te respecteren. Dit betekent niet dat de keuze van een ouder niet onrechtmatig kan zijn tegenover het kind. De vraag of een goed ouder een bepaalde keuze kon maken moet worden beantwoord aan de hand van de voor een ouder in de gegeven omstandigheden geldende zorgvuldigheidsnorm. De vraag is daarbij niet onverkort of een "goed ouder"

(als maatman) heeft kunnen handelen zoals is gebeurd. Evenmin zijn de algemene gezichtspunten voor gevaarzetting zonder meer bepalend.

Er moet ruimte gelaten worden voor een persoonlijke ouderlijke afweging. In deze zin is de drempel voor aansprakelijkheid verhoogd.’

De Rechtbank Overijssel onderschrijft deze jurisprudentie en beslist dat de moeder niet onrechtmatig heeft gehandeld. Er is volgens haar sprake van een ongelukkige samenloop van omstandigheden. De rechtbank heeft op de site van Veilig Verkeer Nederland informatie over het verkeersgedrag van kinderen in ontwikkelingsfasen gevonden:

- Tussen de vijf en tien jaar ontstaat bij een kind besef van gevaar;
- Vanaf ongeveer zes jaar kennen kinderen de functie van een trottoir, een zebrapad en een verkeerslicht (rood is stoppen, groen is veilig);
- Tot de leeftijd van acht à negen jaar kunnen kinderen gevaren niet zien aankomen;
- Tot circa tien jaar ontwikkelt het gezichtsveld en het vermogen om vanuit de ooghoek te zien;
- Tot ongeveer tien jaar overschatten kinderen snelheid. Hierdoor wachten ze ook voor fietsers en auto's die nog erg ver weg zijn.

De moeder mocht er daarom van de rechtbank op vertrouwen dat haar zoon wist hoe een verkeerslicht werkt. Nh1816 had naar rechtspraak verwezen waarin volgens de rechtbank de ouder zich bewust was dat zich mogelijk een gevaarlijke situatie was ontstaan. Bij de moeder ontbrak dit bewustzijn, omdat zij niet wist dat haar zoon niet met haar mee was overgestoken.

De moeder hoefde dus niets terug te betalen aan Nh1816.

Mr. R. (Rob) Meelker
 De auteur is advocaat Verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht en partner bij Schade Advocatuur te Laren.